

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~

Egz. Nr

Plk dypl. Stefan TRETYN

OBRONA PUŁKU (pz, pcz)

Wykład

Handwritten signature in blue ink.

BIBLIOTEKA KATEDRY ASG WP
Archiwum Wojsk Lądowych
Nr ewid.

43649

T₂

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~

~~SECRET~~

Egz. Nr 1

02 01

70 52

70 52

Plk dypl. Stefan TRETYN

OBRONA PUŁKU (pz, pcz)

Wykład

Handwritten signature in blue ink.

BIBLIOTEKA NAUCZYLI JSD WP
Instytut Wojsk Lądowych
Nr ewid.

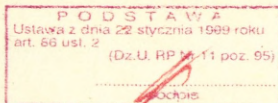

43649

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

**DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO**

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

~~SECRET~~
Egz.nr... 1

płk dypl. Witold W O J C I K

TEMAT: "OBRONA PUŁKU /pz,pcz/"

Wykład

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Działu Złóżek Specjalnych
Nr ewid. _____

~~X~~ 43649

PLAN WYKŁADU

WSTĘP

I. ZASADY OGÓLNE.

1. Obrona jej istota i współczesny charakter.
2. Warunki przejścia do obrony.
3. Rola, miejsce, możliwości i zadania pułku w obronie.
4. Struktura obrony pułku.
 - a/ Ugrupowanie bojowe pułku.
 - b/ System ognia pułku.
 - c/ Inżynieryjna rozbudowa odcinka obrony pułku.

II. NIEKTÓRE PROBLEMY ORGANIZACJI OBRONY PRZEZ PUŁK.

III. PROWADZENIE OBRONY PRZEZ PUŁK.

- a/ Udział pułku w zerwaniu lub osłabieniu natarcia nieprzyjaciela.
- b/ Odparcie ataku i załamanie natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem.
- c/ Rozbicie nieprzyjaciela w głębi obrony.

ZAKOŃCZENIE.

Załączniki: Nr 1. Wykaz literatury zalecanej do samodzielnego studiowania.

Nr 2. Wykaz materiałów, które mogą być wykorzystane w wykładzie.

WSTĘP

Założenia doktrynalne zakładają dominację działań zaczepnych. Trudno jednak widzieć sens działań zaczepnych bez działań obronnych. W każdym warunkach obrona jest nieuchronną koniecznością i z reguły dla słabszego, rodzajem działań wymuszonych, ale często koniecznych. Teoria naszej nauki wojennej słusznie więc zakłada, że nawet w warunkach użycia broni jądrowej obrona jest obok natarcia ~~zasadniczym~~ rodzajem działań bojowych. Stąd też nieprzypadkowo w programie nauczania słuchaczy, szkolenia wojsk wiele czasu i uwagi poświęca się opanowaniu przez dowódców wszystkich szczebli dowodzenia, oficerów sztabu zasad organizacji i prowadzenia obrony.

W wykładzie zostaną omówione węzłowe problemy obrony, naświetlone zgodnie z projektem nowego Regulaminu Walki. Ze względu na znikomą ilość egzemplarzy nowego regulaminu /3 egz. w ASG/ zaleca się uważnie słuchać i notować najważniejsze zagadnienia.

I. ZASADY OGÓLNE.

1. Obrona, jej istota i współczesny charakter.

Obrona jest ~~obok natarcia podstawowym~~ rodzajem walki. Stanowi ona elastyczną jedność ogólnej walki zbrojnej i jest z reguły rodzajem działań wymuszonych.

Istotą obrony jest trwałość zorganizowanego oporu na określonej rubieży, rozbitcie zgrupowań uderzeniowych nieprzyjaciela, a w przypadku jego włamania - odtworzenia położenia wyjściowego. Z uwagi na ważność bronionego obszaru /kierunku/ i znajdujących się na nim obiektów, ilość sił i środków angażowanych do obrony oraz wielkość zgrupowań uderzeniowych nieprzyjaciela i cel ich działań - może ona mieć znaczenie taktyczne, operacyjne a nawet strategiczne.^{1/}

Celem obrony jest zerwanie lub odparcie natarcia przeważających sił nieprzyjaciela i zadanie mu dużych strat, utrzymanie ważnych rejonów /rubieży, obiektów/ terenu i stworzenie sprzyjających warunków do prowadzenia zdecydowanego natarcia /Projekt Regulaminu Walki Sił Zbrojnych PRL Dywizja-Brygada-Pułk str. 279 por. 352/.

Obecne możliwości związków taktycznych i oddziałów w zakresie osiągania celów obrony, znacznie wzrosły.

Na wzrost możliwości w decydujący sposób wpłynęła broń jądrowa, jak również duże nasycenie czołgami, transporterami opancerzonymi, środkami przeciwpancernymi, maszynami inżynieryjnymi i inną techniką bojową. Te właśnie czynniki pozwalają organizować trwałą i aktywną obronę na jakościowo nowych zasadach.

Czym więc będzie się wyróżniać i na czym polegać współczesna

1/. Biuletyn Informacyjny nr 1 /142/.

obrona?

Do czasu pojawienia się broni jądrowej utrzymanie ważnych rejonów osiągało się przez obsadzenie ich gęstym zgrupowaniem sił i środków w rozbudowanych systemem transzei pozycji i pasa obrony.

W drugiej wojnie światowej dywizji, wyznaczono pas o szerokości 6-8 km i głębokości do 5 km. W tym pasie, dywizja na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela tworzyła gęstość 1,5-2 batalionów piechoty na 1 km frontu /8DP z 15 KP w obronie pod Kurskiem/. W obecnych warunkach zagadnienie to rozwiązywane jest w inny sposób. Ponieważ na wybranych kierunkach przeciwnik będzie używał broni jądrowej głównie na wojska broniące ważnych rejonów, stąd ześrodkowanie wysiłku wojsk broniących tych rejonów osiąga się przede wszystkim przez wykonanie uderzeń jądrowych i ogniowe porażenie nieprzyjaciela wszystkimi rodzajami broni i uderzeniami lotnictwa oraz uporczywe utrzymanie ważnych odcinków i rejonów. Ważne odcinki i rejony będą we w spólczesnej obronie również obsadzone, ale nie z takim nasyceniem jak to miało miejsce podczas drugiej wojny światowej i w latach pięćdziesiątych po wojnie.

Krótkotrwały charakter obrony, konieczność rozśrodkowania się wzdłuż i w głąb spowodowały odejście od rozbudowy obrony systemem ciągłych transzei.

Obecnie rozbudowa obrony oparta jest na punktach oporu i rejonach obrony. Tak rozbudowana obrona zmniejsza skutki oddziaływania broni jądrowej na wojska i technikę bojową, z drugiej zaś strony nasycenie wojsk środkami ogniowymi w tym głównie przeciwpancernymi zapewnia skuteczne rażenie nieprzyjaciela w lukach między punktami oporu i rejonami obrony.

Przy prowadzeniu działań z użyciem zwykłych środków rażenia podstawą obrony jest ogniowe porażenie nieprzyjaciela wszystkimi

rodzajami broni i uderzeniami lotnictwa, uporczywe utrzymanie ważnych odcinków i rejonów oraz rozbicie nieprzyjaciela, który wtargnął w obronę, kontratakami oddziałów /pododdziałów/ zmechanizowanych i czołgów.

W warunkach użycia broni jądrowej podstawą obrony jest porażenie nieprzyjaciela bronią jądrową w połączeniu z użyciem wszystkich rodzajów ognia, utrzymaniem ważnych rejonów, szerokim stosowaniu manewru, wojskami i wykonaniem kontrataków. /Reg. walki Sił Zbrojnych PRL Dywizja-Brygada-Pułk - projekt str. 279 por. 363/

Obrona wogóle, a więc i obrona pułku powinna być trwała i aktywna, zdolna odeprzeć uderzenia z użyciem wszystkich rodzajów wojsk.

Trwałość obrony w największym stopniu zależy będzie od wykonania skutecznych uderzeń jądrowych na nacierającego nieprzyjaciela, przygotowania obrony do odparcia natarcia przeważających sił nieprzyjaciela, umiejętnego wykorzystania terenu jego rozbudowy inżynieryjnej i przygotowanego systemu zapór, stworzenia głęboko urzutowanego i nieszablonowego ugrupowania wojsk, umiejętnego wykorzystania kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela oraz skutecznej osłony skrzydeł i luk.

Istotną rolę odgrywa wytrwałość broniących się wojsk i ich wysoki duch moralny. Broniące się wojska nie mogą opuszczać zajmowanych pozycji /rejonów/ i wycofywać się bez rozkazu wyższego przełożonego. Powinny być gotowe do działania bez łączności taktycznej z sąsiadami i w okrążeniu.

Aktywność obrony jest jedną z ważniejszych cech, jest zasadniczym elementem, zdolnym pozbawić nacierającego nieprzyjaciela jego głównego atutu, jakim jest inicjatywa. Aktywność w obronie osiąga się przez prowadzenie aktywnego rozpoznania, niezwłoczne

niszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, aktywne i śmiałe działanie wojsk w połączeniu z uporczywym utrzymaniem ważnych rejonów, wykonanie we właściwym czasie śmiałego manewru siłami i środkami, ogniem i zaporami na zagrożone kierunki, wykonanie gwałtownych kontrataków na nieprzyjaciela, który wtargnął w głąb obrony lub ją przełamał.

Podsumowując zagadnienie istoty i charakteru współczesnej obrony można stwierdzić, że polega ona przede wszystkim na porażeniu nieprzyjaciela bronią jądrową, ogniowym porażeniu wszystkimi rodzajami broni i uderzeniami lotnictwa, uporczywym utrzymywaniu ważnych rejonów zamykających prawdopodobne kierunki natarcia nieprzyjaciela, szerokim manewrze ogniem, siłami i środkami, kontratakach oraz na szerokim stosowaniu zapór.

2. Warunki przejścia do obrony.

Najczęściej wojska zmuszone będą przejść do obrony, ponieważ nie będą w stanie rozpocząć lub kontynuować już rozpoczętych działań zaczepnych. Taki sposób przejścia wojsk do obrony nazywamy wymuszonym. W takich wypadkach zamiar przejścia do obrony będzie wpływał z niekorzystnego stosunku sił lub podyktowany będzie przez inne czynniki np.: trudne warunki terenowe, brak paliwa, amunicji bądź też wyczerpanie się sił w toku natarcia. Warunki przejścia dywizji /pułku/ do obrony mogą być różne i zależą przede wszystkim od ogólnej sytuacji operacyjno-taktycznej, położenia, składu i możliwości bojowych dywizji /pułku/ oraz charakteru działań nieprzyjaciela i prawdopodobnego sposobu użycia przez niego broni masowego rażenia; charakteru i rodzaju dotychczasowych działań bojowych pułku, ogólnego celu działań wojsk wyższego szczebla dowodzenia oraz zadań obronnych pułku; ilościowego i jakościowego stosunku sił na kierunku działań zarówno pułku jak

i bezpośrednich sąsiadów; czasu przeznaczanego na organizację obrony pułku; warunków meteorologicznych i pory roku.

Doświadczenia ćwiczeń wskazują, że najtrudniejsze warunki przejścia wojsk do obrony istnieją w sytuacji organizowania obrony w początkowym okresie wojny, gdy nieprzyjaciel uprzedził w operacyjnym rozwinięciu wojsk i przejął inicjatywę działań bojowych; przechodzenia do działań z użyciem broni masowego rażenia, zwłaszcza broni jądrowej; poniesienia w sposób gwałtowny dużych strat i konieczności przechodzenia do obrony w terenie niesprzyjającym do prowadzenia tego rodzaju działań bojowych.

Z przedstawionych warunków przejścia wojsk do obrony wynika, że obrona może być przygotowana zawczasu lub organizowana w toku walki, bez styczności z nieprzyjacielem lub w warunkach bezpośredniej styczności z nim.

Organizowanie obrony zawczasu stwarza dogodne warunki odpowiedniej rozbudowy inżynieryjnej terenu i zapór inżynieryjnych oraz przygotowaniu systemu ognia. Będzie to obrona organizowana z reguły bez styczności z nieprzyjacielem.

Organizowanie obrony w toku walki będzie miało miejsce w natarciu, głównie w celu odparcia przeciwuderzenia /kontrataku/ przeważających sił nieprzyjaciela, dla osłony głównego zgrupowania uderzeniowego wojsk wyższego szczebla dowodzenia, po osiągnięciu nakazanej rubieży, wyczerpaniu się możliwości do natarcia /poniesienie dużych strat w wyniku uderzeń jądrowych, braku amunicji, paliwa itp./.

Na organizację i prowadzenie obrony zasadniczy wpływ ma styczność z nieprzyjacielem lub jej brak.

Należy sądzić, że przejście do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem będzie najbardziej typowym zjawiskiem

na współczesnym polu walki. Doświadczenia ćwiczeń wykazują, że w większości wypadków dywizja, a w jej składzie pułk przechodzi do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Spowodowane jest to głównie dużą manewrowością wojsk na polu walki, zwłaszcza podczas masowego użycia broni jądrowej.

Ten sposób przechodzenia pułku do obrony może mieć miejsce w natarciu podczas odpierania przeciwuderzenia /kontrataku/ przeważających się nieprzyjaciela, w wyniku niepomyślnego przebiegu ~~woju~~ ^{walki} spotkaniowej, załamania się natarcia, dla umocnienia i utrzymania uchwyconych rejonów do czasu podejścia sił głównych, celem zabezpieczenia otwartego skrzydła nacierającej dywizji wyczerpaniu się możliwości prowadzenia dalszego natarcia /duże straty, brak środków materiałowych, zmęczenie wojsk itp./.

Przechodzenie pułku do obrony w bezpośredniej styczności zmusza do pośpiesznego wykonywania wielu różnorodnych czynności organizacyjno-obronnych. Jaka pierwszą z tych czynności należy wymienić organizację jednolitego systemu ognia. Najbardziej skomplikowane warunki organizacji obrony wystąpią podczas przechodzenia do niej z natarcia, kiedy pułk znajduje się w ugrupowaniu zaczepnym oraz istnieje konieczność natychmiastowego odpierania uderzeń nieprzyjaciela.

Szczególne trudności wystąpią w pododdziałach pierwszego rzutu. Przewaga nieprzyjaciela i jego bezpośrednie oddziaływanie w znacznym stopniu utrudni a niekiedy wręcz uniemożliwi manewr i dokonanie niezbędnych przegrupowań. Stąd też pułk często do obrony będzie przechodził w takim ugrupowaniu, w jakim nacierał.

Należy sądzić, że pododdziały pułku będą przechodziły do obrony nie jednocześnie, lecz w miarę osiągnięcia określonej rubieży. W ugrupowaniu pułku mogą powstać luki umożliwiające nieprzyjacie-

łowi przenikanie jego sił w głąb obrony, atakowanie ze skrzydeł i uderzenie na tyły. Powyższe warunki mogą powodować, że przedni skraj nie będzie miał linearnego a tym bardziej ciągłego frontu. Charakterystycznym zjawiskiem występującym w tych warunkach będzie z reguły bardzo ograniczony czas na organizację obrony.

Przejście wojsk do obrony bez styczności z nieprzyjacielem będzie zjawiskiem rzadkim, mniej typowym we współczesnych działaniach bojowych, będzie stosowane przede wszystkim przez drugie rzuty, odwody.

iii Pojęcie styczności jest pojęciem względnym, jest to przede wszystkim możliwość wzajemnego bezpośredniego rażenia ogniem podstawowych środków określonego szczebla organizacyjnego. Za styczność bezpośrednią uważamy więc takie oddalenie walczących stron, które pozwala na wzajemne obezwładnienie ogniowe środkami występującymi na danym szczeblu.

Pułk będzie organizował obronę bez styczności z nieprzyjacielem wtedy, gdy jego elementy ugrupowania znajdą się poza zasięgiem ognia artylerii nieprzyjaciela. Będzie to miało miejsce w przypadkach przechodzenia do obrony:

- wybrzeża morskiego lub wyspy;
- gdy dywizja organizuje obronę bez styczności;
- w drugim rzucie lub odwodzie dywizji;
- gdy pułk działa jako oddział wydzielony w pasie przesłaniania.

Brak styczności z nieprzyjacielem i nie angażowanie wojsk pułku do walki pozwala na wykorzystanie większości sił do wykonania podstawowych prac inżynierskich pierwszej kolejności oraz przegrupowanie /manewr/ sił i środków zgodnie z zamiarem walki obronnej.

Podczas przechodzenia pułku do obrony bez styczności z nieprzyjacielem istnieją dogodne warunki przede wszystkim do szczegółowego rozpoznania terenu oraz dokładnego ustalenia przedniego skraju i zasadniczych obiektów /rejonów/ obrony, rozmieszczenia stanowisk ogniowych, przebiegu dróg manewru i rubieży rozwinięcia odwodów i drugich rzutów. Można też efektywniej wykorzystać maszyny inżynieryjne i inny sprzęt do rozbudowy inżynieryjnej odcinka obrony pułku.

✓ Styczność lub brak styczności z nieprzyjacielem są ważnymi, ale nie jedynymi warunkami, w których może być organizowana obrona. Wojska mogą przechodzić do obrony w różnej sytuacji, przy różnej aktywności nieprzyjaciela, różnym własnym składem organizacyjnym przy mniej lub więcej skomplikowanej sytuacji skażeń, różnej porze roku i warunkach meteorologicznych.

Niezależnie jednak od sytuacji operacyjno-taktycznej i warunków w jakich pułk przechodzi do obrony, obrona powinna być tak zorganizowana, aby mogła skutecznie przeciwstawić się uderzeniom wojsk pancernych nieprzyjaciela i oddziaływaniu jego środków ogniowych.

3. Rola, miejsce, możliwości i zadania pułku w obronie.

Pułk prowadzi obronę z zasady w ramach dywizji, rzadziej samodzielnie. Rola pułku w obronie zależy od miejsca w ugrupowaniu bojowym dywizji, zadania i ważności bronionego przez niego odcinka, posiadanych sił i środków.

Pułk zmechanizowany może organizować i prowadzić walkę obronną w pierwszym lub drugim rzucie dywizji /odwodzie ogólnym/, natomiast pułk czołgów w dywizji zmechanizowanej jako bardziej predysponowany do wykonania kontrataków z zasady będzie używany w obronie do drugiego rzutu dywizji. Pułk występujący w pierwszym rzucie dywizji może się bronić na głównym lub drugorzędnym kie-

runku obrony dywizji.

Rola pułku będącego w pierwszym rzucie polega na zadaniu nieprzyjacielowi dużych strat przed przednim skrajem obrony i utrzymaniu ważnych rejonów decydujących o trwałości obrony. Pułki pierwszego rzutu decydują o trwałości i spoistości obrony dywizji.

Rola pułku drugiego rzutu dywizji polega na rozbiciu nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony i załamaniu jego natarcia.

Możliwości pułku w obronie zależą w głównej mierze od ilości uderzeń jądrowych wykonywanych przez dywizje /armie/ na kierunku pułku, zadania oraz składu, charakteru terenu, spodziewanej siły nacierającego nieprzyjaciela /w tym głównie czołgów/ itp. Pułk działający w terenie, który umożliwia ~~na~~ użycie dużych zgrupowań pancernych nieprzyjaciela otrzymuje mniejszą szerokość frontu, natomiast w terenie trudnodostępnym oraz na wybrzeżu morskim szerokość frontu obrony pułku będzie z reguły większa.

Istotny wpływ na szerokość i głębokość ^{rejonu} ~~odcinka~~ obrony pułku ma broń jądrowa. Jedną z podstawowych zasad obowiązujących również w obronie jest rozśrodkowanie wojsk. W myśl tej zasady, elementy ugrupowania bojowego powinny być tak rozmieszczone, ażeby wykluczały możliwość jednoczesnego porażenia ich jednym uderzeniem średniej mocy.

W związku z tym zaistniała konieczność utrzymywania znacznych odległości pomiędzy elementami zarówno **wszerz** jak i w głąb ugrupowania. Odległości te i wielkości rejonów obrony pododdziałów muszą wynikać z ich możliwości bojowych.

Kompania piechoty ma możliwość organizacji i prowadzenia obrony w punkcie oporu o szerokości do 1,5 km oraz głębokości do

1 km., a kompania czołgów do 2 km i głębokości do 1,5 km. Luki między kompanijnymi punktami oporu mogą wynosić do 1,5 km.

Wychodząc z tych możliwości batalion piechoty może bronić rejonu o szerokości do 5 km i głębokości do 3 km.

Luki między batalionowymi rejonami obrony powinny z jednej strony zapewnić rozśrodkowanie wzdłuż frontu tak, aby jedno uderzenie jądrowe średniego kalibru nie było w stanie jednocześnie porazić dwóch batalionów, a z drugiej strony by środki tychże batalionów były w stanie je osłonić.

Biorąc pod uwagę szerokość rejonów obrony batalionów pierwszego rzutu oraz lukę między nimi szerokość odcinka ^{rejonu} obrony pułku może wynosić 10-15 km.

Głębokość odcinka ^{rejonu} obrony powinna zapewnić potęgowanie przeciwdziałania nieprzyjacielowi, wzajemną łączność taktyczną między rzutami ugrupowania bojowego, swobodny manewr wojskami, szczególnie drugimi rzutami i odwodami oraz rozśrodkowane rozmieszczenie oddziałów i pododdziałów. Głębokość odcinka ^{rejonu} obrony pułku może wynosić do 12 km.

✓ Treścią zadania pułku pierwszego rzutu dywizji będzie zadanie nieprzyjacielowi strat na podejściach i przed przednim skrajem obrony i utrzymanie rejonów /rubieży/ decydujących o trwałości obrony a w wypadku włamania się nieprzyjaciela niszczenie go kontratakami drugiego rzutu. Gdy kontratak jest niemożliwy lub niecelowy, niedopuszczając do rozprzestrzeniania się nieprzyjaciela w głąb obrony i w stronę skrzydeł, stworzyć warunki do wykonania kontrataku drugim rzutem dywizji.

Treścią zadania pułku drugiego rzutu dywizji jest rozbitcie nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony i załamanie jego natarcia. Zadanie to może być realizowane poprzez wykonanie kontra-

taku lub obronę kolejnej pozycji.

Ponadto pułk będący w drugim rzucie może wykonywać takie zadania jak: wzmocnienie lub zamianę pułku pierwszego rzutu, który poniósł duże straty, likwidację desantów nieprzyjaciela, zamykanie wyrw, które powstały po uderzeniach jądrowych nieprzyjaciela.

✓ 4. Struktura obrony pułku. /omówić na schemacie/

W działaniach obronnych pułk wykorzystuje oprócz siły ognia i uderzenia poszczególnych elementów ugrupowania bojowego - właściwości ochronno-obronne terenu oraz różnorodne obiekty fortyfikacyjne /np. rowy strzeleckie, okopy dla czołgów i dział, pola minowe itp./.

Całość tworzy jednolitą strukturę obrony, w której ramach można wyodrębnić następujące elementy:

- ugrupowanie bojowe wojsk;
- system ognia;
- inżynierską rozbudowę ^{rejonu} ~~odcinka~~ obrony pułku.

/W dywizji ponadto - przygotowane uderzenia jądrowe/.

Między tymi elementami istnieje ścisła współzależność, powiązanie i uwarunkowanie.

Rozpatrując ugrupowanie należy pamiętać, że będzie ono warunkować możliwości systemu ognia a inżynierska rozbudowa będzie uwarunkowana potrzebami konkretnego ugrupowania bojowego. Podstawą obrony jest ogień, ale i on może w pełni przejawiać swą moc tylko w powiązaniu z rozbudową inżynierską i działaniem wojsk odpowiednio ugrupowanych.

Struktura obrony pułku nie może być szablonowa. Powinna być zawsze dostosowana do konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej, charakteru terenu i przewidywanych działań nieprzyjaciela.

a/ Ugrupowanie bojowe pułku /omówić na schemacie/.

Ugrupowanie bojowe pułku zależy od zadania, warunków w jakich

pułk przechodzi do obrony; zamiaru rozegrania walki obronnej, ważności bronionego kierunku, siły spodziewanego uderzenia nieprzyjaciela.

Powstaje poprzez podział będących w dyspozycji dowódcy pułku sił i środków na poszczególne elementy i rozmieszczenie, ich w terenie przy zachowaniu odpowiednich odległości. Należy pamiętać, że ugrupowanie bojowe w każdym wypadku powinno odpowiadać zamiarowi walki obronnej i zapewnić najefektywniejsze wykorzystanie sił i środków, narastanie siły oporu w miarę natarcia nieprzyjaciela, utrzymanie ważnych rejonów obrony, wykonanie manewru, kontrataków, możliwość odtworzenia naruszonego systemu ognia, obronę przed uderzeniami BMR, korzystne warunki dowodzenia i współdziałania oraz najlepsze wykorzystanie terenu do obrony.

Reasumując należy stwierdzić, że ugrupowanie bojowe powinno zapewnić trwałość i aktywność obrony, zdolność przeciwstawienia się uderzeniom broni jądrowej i innych środków ogniowych, odparcie zmasowanych ataków czołgów oraz przeciwdziałania desantom powietrznym.

W zależności od otrzymanego zadania i zamiaru rozegrania walki, posiadanych sił i środków, szerokości odcinka obrony oraz charakteru terenu, pułk może się ugrupować w jeden lub dwa rzuty. Zasadniczym ugrupowaniem pułku będzie ugrupowanie w dwa rzuty.

Ugrupowanie bojowe pułku składa się z:

- pododdziałów pierwszego rzutu;
- pododdziałów drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego;
- pododdziału /oddziału/ artylerii;
- pododdziału środków przeciwlotniczych;
- odwodu przeciwpancernego;
- oddziału zaporowego;

- pododdziałów tyłowych.

W zależności od potrzeb w skład ugrupowania bojowego pułku mogą wchodzić:

- oddział zabezpieczenia ruchu;

- odwód przeciwdesantowy;

- oddział likwidacji skutków użycia broni masowego rażenia.

Pierwszy rzut stanowi z zasady większą część sił i środków.

W skład pierwszego rzutu mogą wchodzić 2-3 bataliony zmechanizowane, które można wzmocnić czołgami, ~~zapór~~ami oraz artylerią /do dywizjonu/. Pułk czołgów do pierwszego rzutu wydziela do 2-3 batalionów /w tym batalion zmechanizowany/.

Przy ugrupowaniu jednorzutowym pułk zmechanizowany wydziela do pierwszego rzutu do trzech batalionów, pcz podobnie /w tym batalion zmechanizowany/.

Głównym zadaniem pierwszego rzutu pułku jest odparcie natarcie nieprzyjaciela, zniszczenia jego sił przed przednim skrajem i w głębi obrony oraz stworzenia warunków do jego rozbicia zdecydowanym kontratakami.

Drugi rzut pułku może składać się z 1-2 batalionów w tym batalionu czołgów, który jest najbardziej predysponowany do wykonania kontrataków.

Głównym zadaniem drugiego rzutu jest zniszczenie nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony. Zadanie to może wykonywać poprzez wykonanie kontrataku lub obronę drugiej pozycji. Ponadto może zamykać wyrwy powstałe po uderzeniach jądrowych nieprzyjaciela oraz dokonać zamiany pododdziałów pierwszego rzutu, które utraciły zdolność bojową.

Odwód ogólnowojskowy - tworzy się wtedy, gdy pułk ugrupowany jest w jednym rzucie. Zwykle występuje w składzie dwóch kompanii /kcz,

kp/ i wykonuje głównie zadania doraźne wynikłe w toku prowadzenia walki obronnej a także do wykonania zadań przewidzianych dla drugiego rzutu.

Odwód przeciwdesantowy - przeznaczony jest do niszczenia desantów powietrznych na lądzie oraz grup dywersyjno-rozpoznawczych nieprzyjaciela. Wyznaczany jest z pododdziałów zmechanizowanych i czołgów, działających w drugim rzucie pułku.

Wyznacza się w razie potrzeby.

Oddział likwidacji skutków użycia broni masowego rażenia - przeznaczony jest do udzielania pomocy pododdziałom w likwidacji skutków uderzeń jądrowych i chemicznych w rejonach porażenia, organizowany jest z pododdziałów zmechanizowanych /czołgów/ i wzmacniany pododdziałami wojsk inżynieryjnych i chemicznych, a także pododdziałami remontowymi i medycznymi.

Oddział zbiera się na określony sygnał.

Pozostałe elementy ugrupowania bojowego pułku omówione zostaną w wykładach katedr rodzajów wojsk.

b/ System ognia pułku.

System ognia w obronie jest elementem składowym kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela.

Kompleksowe Porażenie ogniowe nieprzyjaciela w obronie polega na kompleksowym oddziaływaniu ogniowym zwykłymi środkami rażenia przez wykonanie uderzeń ogniowych na podejściach, przed przednim skrajem i w głębi obrony. Jest ono z reguły organizowane zawczasu i obejmuje przygotowane uderzenia wojsk raketowych i lotnictwa raketami i pociskami z ładunkiem zwykłym, systemu ognia oraz użycie ładunków inżynieryjnych.

Kompleksowe Porażenie ogniowe nieprzyjaciela w obronie organizuje się z uwzględnieniem uderzeń jądrowych i w połączeniu z systemem zapór inżynieryjnych.

"System ognia - to połączenie wszystkich rodzajów przygotowanego ognia do zorganizowanego prowadzenia go w celu zniszczenia nieprzyjaciela i wykonania postawionych zadań. System ognia związany jest ściśle z systemem zapór i charakterem terenu"^{x/}.

✓ Celem jego jest zapewnienie możliwości nieprzerwanego niszczenia nacierającego nieprzyjaciela z równoczesnym potęgowaniem się w miarę przybliżania do przedniego skraju oraz z chwilą włamania się nieprzyjaciela w rejon obrony.

System ognia pułku obejmuje:

- przygotowany, ześrodkowany i zaporowy ogień artylerii z zakrytych stanowisk ogniowych na rejon, odcinki i rubieże na podejściach do obrony, przed przednim skrajem, na skrzydłach i w głębi obrony;
- strefę ognia środków przeciwpancernych;
- ciągły wielowarstwowy ogień innych rodzajów broni przed przednim skrajem, na skrzydłach, w głębi obrony i na stykach między pododdziałami;
- przygotowany manewr ogniem dla jego masowania w krótkim czasie, na każdym zagrożonym kierunku lub odcinku.

System ognia powinien zapewnić: niszczenie środków masowego rażenia nieprzyjaciela; rażenie jego zgrupowań uderzeniowych w rejonach rozmieszczenia, podczas marszu i na rubieżach rozwinięcia do natarcia, wsparcie pododdziałów na pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych, odparcie uderzenia czołgów i piechoty nieprzyjaciela na przedni skraj obrony; rozbicie nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony, przygotowanie i wsparcie pododdziałów podczas kontrataków, osłonę luk i skrzydeł, zapór inżynierskich i przeszkód naturalnych.

x/. Słownik podstawowych terminów wojskowych - wyd. Szt.Gen. -str.

Kośćcem systemu ognia w obronie jest ogień środków przeciwpancernych. Ogień środków przeciwpancernych powinien pozbawić nacierającego nieprzyjaciela opancerzenia - zmusić go do odkrycia się, a wówczas ostateczne rozbicie jego sił jest dużo łatwiejsze. Stąd na organizację ognia środków przeciwpancernych należy zwracać szczególną uwagę.

Rozmieszczenie czołgów i środków przeciwpancernych w punktach oporu i na rubieżach ogniowych powinno zapewnić wzajemną łączność ogniową wzdłuż frontu i w głąb, możliwość manewru ogniem oraz osłonę zapór przeciwpancernych. Do niszczenia czołgów i bojowych wozów piechoty nieprzyjaciela, które wtargnęły w głąb, można urządzać zasadzki przeciwpancerne i szeroko stosować śmigłowce bojowe. Do działania z zasadzek wykorzystuje się pododdziały czołgów, artylerii i miotaczy ognia oraz pododdziały zmechanizowane na BWP, które zwykle rozmieszcza się na skrzydłach pododdziałów, w lukach między nimi i w głębi obrony.

Dobrze zorganizowany ogień środków przeciwpancernych może doprowadzić do ogromnych strat nacierających czołgów i w efekcie uniemożliwienie natarcia.

Przykładem może być ostatnia wojna na Bliskim Wschodzie, gdzie straty nacierających czołgów na zorganizowaną obronę były ogromne /np. w natarciu dwóch DPanc syryjskiej i irackiej na Wzgórza Golan straty sięgały około 80% /.

Najbardziej masowym rodzajem ognia jest ogień broni strzeleckiej. Obejmuje on automatyczną i maszynową broń pododdziałów oraz broń pokładową BWP i transporterów opancerzonych. System tego rodzaju ognia tworzy się przed przednim skrajem kompanijnych punktów oporu, w lukach między nimi i na skrzydłach.

Gotowość systemu ognia osiąga się wówczas, gdy obsługi środków ogniowych zajęły stanowiska, postawiono im zadania ogniowe, przygotowały one dane do strzelania oraz zostały zaopatrzone w amunicję. /Ogień artylerii w obronie zostanie omówiony na wykładzie z TWRiA/.

c/ Inżynieryjna rozbudowa odcinka^{rejonu} obrony pułku.

Rozbudowa inżynieryjna odcinka^{rejonu} obrony pułku obejmuje przede wszystkim:

- rozbudowę fortyfikacyjną obrony;
- rozbudowę zapór inżynieryjnych;
- przygotowanie, utrzymanie i torowanie dróg;
- przygotowanie i utrzymanie przepraw na drogach manewru oraz dowozu i ewakuacji;
- urządzenie i przygotowanie punktów wydobywania i oczyszczania wody.

W ramach fortyfikacyjnej rozbudowy odcinka obrony pułku przygotowuje się z reguły:

- dwie pozycje obrony;
- pozycje ryglowe;
- stanowiska ogniowe artylerii naziemnej i artylerii przeciwlotniczej;
- rejony ześrodkowania odwodów;
- rubieże rozwinięcia odwodu przeciwpancernego;
- rubieże ogniowe pododdziałów czołgów i pododdziałów zmechanizowanych na BWP znajdujących się w drugim rzucie;
- rubieże rozwinięcia do kontrataków;
- rubieże minowania oddziałów zaporowych;
- rejony rozmieszczenia punktów dowodzenia;
- pozorne i zapasowe rejony obrony i punkty oporu;
- pozycję przednią /w zależności od potrzeb/.

Pierwszą pozycję tworzą rejony obrony batalionów pierwszego rzutu,

które z kolei składają się z kompanijnych punktów oporu. Głębokość pozycji do 3 km.

Drugą pozycję rozbudowuje - na podobnych zasadach - drugi rzut pułku w odległości wykluczającej możliwość rażenia jednym wybuchem jądrowym średniej mocy wojsk rozmieszczonych na obu kolejnych pozycjach.

/Biuletyn Informacyjny Nr 1 /142/ określa odległość drugiej pozycji od przedniego skraju obrony 6 - 10 km/.

Pozycje ryglowe przygotowuje się w celu kanalizowania ruchu wojsk nieprzyjaciela, zwłaszcza nacierających na głównym kierunku uderzenia, stworzenia ^{WYKON} warunków ogniowych.

Pozycje ryglowe mogą jednocześnie służyć jako rubieże rozwinięcia do kontrataków i rubieże ogniowe pododdziałów czołgów i zmechanizowanych na BWP znajdujących się w drugim rzucie /odwodzie ogólnowojskowym/.

Rubieże ogniowe batalionu czołgów /bp na BWP/ drugiego rzutu wyznacza się najczęściej między pierwszą i drugą pozycję, po jednej-dwie na jednym-dwu kierunkach zmasowanego działania czołgów nieprzyjaciela.

Rubieże te mogą być wykorzystywane również jako rubieże ^{do} rozwinięcia kontrataku.

Rubieże rozwinięcia do kontrataku drugiego rzutu wybiera się w ^{obrębie} okrese pierwszej pozycji i głębiej /między pierwszą a drugą pozycją/.

Pozycje przednią rozbudowuje się szczególnie, gdy występuje pas przesłaniania, przed przednim skrajem obrony w odległości 6 - 8 km. Celem pozycji przedniej jest wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do przebiegu przedniego skraju i struktury obrony, utrudnienia prowadzenia ognia jego artylerii na rejony obrony

na pierwszej pozycji, niedopuszczenia niespodziewanego napadu nieprzyjaciela na pododdziały pierwszego rzutu, odparcie jego rozpoznania walką i zmuszenia do wcześniejszego rozwinięcia sił głównych.

Pozycję przednią wybiera się i rozbudowuje pod względem inżynieryjnym tak, aby nie odróżniała się ona od innych pozycji odcinka obrony. Przed i na pozycji przedniej rozbudowuje się zapory inżynieryjne.

Do obrony pozycji przedniej z pułków pierwszego rzutu wydziała się bataliony /kompanie/ zmechanizowane /czołgów/ ze środkami wzmocnienia. Pododdziałami na pozycji przedniej dowodzi dowódca pułku.

Na odcinku gdzie nie organizuje się pozycji przedniej, z batalionów pierwszego rzutu wysyła się ubezpieczenie bojowe na odległość do 2 km.

Stanowiska dowodzenia /SD/ pułku rozwija się z reguły w trudnodostępnym dla czołgów rejonie w głębi obrony z dala od przewidywanego kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela w odległości 4-6 km.

Punkt obserwacyjny dowódczy /POD/ rozwija się w miejscach dogodnych do obserwacji ważniejszych kierunków prawdopodobnego natarcia nieprzyjaciela.

Tyłowe stanowisko dowodzenia /TSD/ rozwija się w rejonie rozmieszczenia zasadniczej części tyłowego pułku w odległości do 15 km.

/Pozostałe elementy inżynieryjnej rozbudowy odcinka obrony pułku omówione zostaną w wykładach katedr specjalistycznych/.

II. NIEKTÓRE PROBLEMY ORGANIZACJI OBRONY.

Organizacja obrony jest elementem przygotowania obrony i obejmuje:

- podjęcie decyzji;
- postawienie zadań bojowych pododdziałom;
- organizacje dowodzenia i współdziałania;
- planowanie walki;
- wszechstronne zabezpieczenie walki i dowodzenia.

Metoda i kolejność pracy dowódcy i sztabu pułku podczas organizacji obrony zależy od warunków przejścia do obrony oraz dysponowanego czasu.

W każdym przypadku winny one zapewnić zajęcie obrony, organizację systemu ognia w wyznaczonym czasie.

Najbardziej trudne warunki pracy wystąpią podczas przechodzenia pułku do obrony z natarcia, w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, pod bezpośrednim oddziaływaniem jego sił i środków. W tej sytuacji konieczne jest stosowanie takiej metody pracy, która zapewniałaby przekazanie zadań dla podwładnych w najkrótszym czasie. Dowódca pułku realizuje przede wszystkim przedsięwzięcia dla opanowania i umocnienia nakazanej /dogodnej/ rubieży.

Jako typowa w tych warunkach kolejność pracy dowódcy i sztabu pułku może być:

- analiza zadania, wstępna ocena sytuacji;
- kalkulacja czasu;
- określenie zamiaru walki i wydanie pododdziałom wstępnych zarządzeń bojowych;
- kończenie podejmowania decyzji na podstawie mapy /ocena sytuacji/;

- postawienie zadań bojowych pododdziałom;
- wydanie wytycznych do organizacji dowodzenia, współdziałania oraz wszechstronnego zabezpieczenia walki i pracy politycznej;
- organizacja systemu ognia, zapór inżynierskich rozbudowy fortyfikacyjnej i obrony przeciwlotniczej;
- następnie o ile pozwala sytuacja, prowadzenie rekonesansu w toku którego uściśla zadania dla pododdziałów i organizację współdziałania.

W czasie organizacji obrony bez styczności z nieprzyjacielem wystąpią bardziej sprzyjające warunki pracy dowództwa pułku. W tych warunkach dowódca pułku podejmuje decyzję z mapy i stawia zadania dowódcom pododdziałów. Następnie całą pracę związaną z organizacją obrony prowadzi w terenie.

W każdej sytuacji sposób pracy dowódcy i sztabu w zakresie organizacji obrony pułku powinien być taki, by zapewnić stałą gotowość pododdziałów do odparcia uderzenia nieprzyjaciela, umiejętność wykorzystanie terenu, zajęcie obrony we właściwym czasie i w sposób zorganizowany oraz dokładną organizację ognia wszystkich rodzajów.

Ze względu na ogólnie dostępną obszerną literaturę traktującą o tym zagadnieniu w wykładzie pomijam rozwinięcie problemu organizacji obrony, ograniczę się jedynie do organizacji współdziałania jako niezmiernie istotnego przedsięwzięcia w całości organizacji obrony.

Współdziałanie - dowódca pułku organizuje jednocześnie ze stawianiem zadań bojowych i w zależności od czasu uściśla je w terenie, na stole plastycznym lub na mapie /Regul. Sztabów - tymczasowy/.

Współdziałanie w obronie organizuje się na całą głębokość obrony według zadań, prawdopodobnych kierunków natarcia nieprzyjaciela oraz kierunków kontrataków wojsk własnych.

Współdziałanie organizuje się zawsze na korzyść tego elementu ugrupowania, który w danym etapie walki spełnia główne zadania. W organizacji współdziałania powinni brać udział dowódcy wszystkich pododdziałów i elementów ugrupowania bojowego pułku.

Treść współdziałania może być różna i zależy przede wszystkim od warunków, w jakich pułk przechodzi do obrony.

Dca pułku organizuje współdziałanie wojsk pułku, w kolejności zgodnej z przewidywaniem przebiegu walki uwzględniając z reguły następujące okresy:

- rażenie nieprzyjaciela w rejonach ześrodkowania, podczas jego podchodzenia do przedniego skraju obrony i rozwijania oraz walki o pozycję przednią i pozycje ubezpieczeń bojowych;
- odparcia natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem obrony;
- walki z nieprzyjacielem, który włamał się w głąb obrony.

W każdym z tych okresów dowódca pułku uzgadnia wysiłki sił i środków własnych, informując o zadaniach realizowanych przez siły i środki przełożonego.

Organizacja współdziałania polega głównie na ustaleniu sposobu wykonania postawionych zadań.

Jest to jak gdyby "scenariusz walki" podporządkowany dowódcy, w tym i przewidywanym sposobom działania nieprzyjaciela.

W rezultacie organizacji współdziałania, dowódca każdego pododdziału, każdego elementu ugrupowania bojowego powinien dokładnie wiedzieć kiedy, gdzie i w jaki sposób działać wspólnie

z innymi pododdziałami i elementami ugrupowania bojowego w trakcie poszczególnych etapów walki obronnej. Współdziałanie utrzymuje się przez cały okres trwania walki obronnej.

III. PROWADZENIE OBRONY PRZEZ PUŁK.

Rozpatrując możliwy przebieg walki z nacierającym nieprzyjacielem w walce obronnej pułku można wyróżnić następujące okresy:

- udział pułku w zerwaniu lub osłabieniu natarcia nieprzyjaciela;
- odparcie ataku i załamanie natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem;
- rozbicie nieprzyjaciela w głębi obrony.

Przejdę do omówienia poszczególnych okresów.

Decydujący wpływ na wykonanie zadań w obronie ma kompleksowe porażenie ogniowe nieprzyjaciela, *wykonane kompleksowo*

Kompleksowe porażenie ogniowe nieprzyjaciela w obronie, w zależności od sytuacji może być wykonywane jako kontrprzygotowanie ogniowe /artyleryjskie i lotnicze/; ogniowe wzbronienie podejścia i rozwinięcia wojsk nieprzyjaciela; ogniowe wsparcie /artyleryjskie i lotnicze/ broniących się wojsk oraz porażenie ogniowe nieprzyjaciela w czasie wykonywania kontrataków.

a/ Udział pułku w zerwaniu lub osłabieniu natarcia nieprzyjaciela.

Jest to przedsięwzięcie leżące w kompetencji dowódcy armii. Realizowane jest poprzez kontrprzygotowanie ogniowe.

Kontrprzygotowanie ogniowe wykonuje się zgodnie z decyzją dowódcy armii na główne ugrupowanie ześrodkowującego się lub gotowego do natarcia nieprzyjaciela w rejonach wyjściowych położonych w bezpo-

średniej styczości z obroną lub w głębi, w celu zerwania lub osłabienia jego uderzenia. Powinno ono uprzedzić przygotowanie ogniowe nieprzyjaciela. Zasadniczymi obiektami rażenia w kontrprzygotowaniu ogniowym mogą być środki napadu jądrowego nieprzyjaciela, artyleria, wojska pierwszego rzutu, lotnictwo na wysuniętych lotniskach oraz stanowiska dowodzenia. W kontrprzygotowaniu ogniowym bierze udział lotnictwo wojsk lądowych, jednostka raketowa, przydzielona i wspierająca dywizje artyleria.

W wypadku gdy obiekty wyznaczone do rażenia w kontrprzygotowaniu ogniowym leżą w zasięgu ognia przydzielonej i wspierającej pułk artylerii, to również ta artyleria bierze w nim udział /zgodnie z planem wyższego przełożonego/.

b/ Odparcie ataku i załamane natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem.

Po stwierdzeniu, że siły główne nieprzyjaciela rozpoczął marsz z głębi lub zajmują położenie wyjściowe do natarcia dowódca pułku melduje o tym dowódcy dywizji, uściśla zadanie dla artylerii i daje rozkaz do otwarcia przez nią ognia.

Artyleria przystępuje do wykonania zadań określonych w ogniowym wzbronieniu podejścia i rozwinięcia wojsk nieprzyjaciela. Celem działalności ogniowej artylerii w tym okresie, jest zatrzymanie i dezorganizowanie rozwinięcia wojsk nieprzyjaciela, naruszenie dowodzenia nimi, porażenie wojska pierwszego rzutu i osłabienie skuteczności przygotowania ogniowego.

W ogniowym wzbronieniu podejścia i rozwinięcia wojsk nieprzyjaciela bierze udział: wydzielone jednostki lotnicze frontu, lotnictwo wojsk lądowych, jednostki raketowe oraz artyleria /w tym również artyleria pułku/ w zasięgu ognia/.

Na kierunku podejścia sił głównych nieprzyjaciela, artyleria wykonuje minowanie narzutowe a lotnictwo ustawia zapory minowe

z powietrza.

W wypadku gdy została stworzona pozycja przednia wówczas broniący ją pododdział powstrzymuje nacierającego nieprzyjaciela, wyczerpuje i zadaje mu możliwie duże straty. W czasie walki o pozycję przednią dowódca pułku powinien ustalić kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela i wzmocnić obronę na zagrożonym kierunku.

Rozpoznanie, walkę i atak pododdziałów czołowych nieprzyjaciela odpierają pododdziały broniące pozycji przedniej /pozycji ubezpieczenia bojowego/ i pododdziały pierwszego rzutu.

Z chwilą wejścia nieprzyjaciela w zasięg skutecznego ognia środków przeciwpancernych, otwierają one ogień niszcząc głównie czołgi i wozy bojowe.

Po wykonaniu uderzeń jądrowych przez nieprzyjaciela, dowódca pułku odtwarza dowodzenie, zarządza w zależności od potrzeb likwidację skutków uderzeń i organizację odparcia ataku. Wyłomy powstałe w wyniku uderzeń jądrowych i chemicznych nieprzyjaciela, zamyka się ześrodkowanym ogniem artylerii, odwodem przeciwpancernym i oddziałem zaporowym, a w konieczności również częścią pododdziałów drugiego rzutu.

Z chwilą rozpoczęcia przez nieprzyjaciela ogniowego przygotowania, stan osobowy pułku ukrywa się w czołgach, BWP, w okopach i innych ukryciach. Obserwatorzy pozostają na swoich miejscach i prowadzą obserwację nieprzyjaciela. Dowódcy osobiście prowadzą obserwację działań nieprzyjaciela i wojsk własnych.

W miarę podchodzenia nieprzyjaciela do obrony, ogień broniących się wojsk ciągle nasila się i osiąga maksymalne natężenie. Główną masę ognia ześrodkowuje się przede wszystkim na czołgach i innych obiektach opancerzonych nieprzyjaciela.

Artyleria realizuje zadania w ramach ogniowego odparcia ataku nieprzyjaciela.

Ogniowe odparcie ataku nieprzyjaciela rozpoczyna się z momentem przejścia jego wojsk do ataku i trwa do czasu zakończenia walki o utrzymanie pierwszej pozycji. Wykonuje się wykorzystując maksymalne możliwości lotnictwa, jednostek raketowych artylerii i innych środków, które wykonują uderzenia i wszystkie rodzaje ognia /zmasowany, ześrodkowany i podwójny ruchomy ogień zaporowy, ogień do pojedynczego celu, ogień na wprost/ na atakujące wojska, przede wszystkim na czołgi i śmigłowce wsparcia ogniowego, SNJ, artylerię wykonującą ogniowe wsparcie ataku i inne ważne obiekty.

Pododdziały pierwszego rzutu, uporczywie bronią zajmowanych rejonów. Czołgi, które się włamały w głąb niszczy się wszystkimi środkami przeciwpancernymi oraz ogniem artylerii, czołgów i BWP.

Walka o przedni skraj obrony dowódca pułku kieruje ze stanowiska dowodzenia lub punktu obserwacyjno-dowódczego, wpływając na rozwój walki przede wszystkim przez ześrodkowanie ognia artylerii pułku na kierunki najbardziej zagrożone.

c/ Rozbicie nieprzyjaciela w głębi obrony.

Wtargnięcie nieprzyjaciela w głąb obrony jest zawsze możliwe - zwłaszcza na kierunkach na których nieprzyjaciel wykonał uderzenia jądrowe. Uporczywość broniących się pododdziałów, nawet będących w okrążeniu ma szczególnie ważne znaczenie dla organizacji walki w głębi pułkowego odcinka obrony, kanalizując bowiem ruch nieprzyjaciela i nie pozwala na rozprzestrzenianie się w stronę skrzydeł.

Walka pododdziałów wspierana jest w ramach ogniowego wsparcia broniących się wojsk, którego celem jest zadanie nieprzyjacielowi maksymalnych strat i niedopuszczenie do przełamania przez niego

obrony, w tej fazie walki bierze udział lotnictwo, jednostki rakietowe i artyleria.

Dużą rolę w obronie odgrywają kontrataki. Pułk w zależności od sytuacji może wykonać kontratak swoim drugim rzutem.:

- samodzielnie;
- wspólnie z drugim rzutem /odwodem dywizji/;
- wspólnie z kontratakującym sąsiadem.

Problem aktywności w ogóle w tym głównie ^{wykonywanie} wykorzystanie kontrataków był przedmiotem ożywionej dyskusji na łamach szeregu kolejnych numerów Myśli Wojskowej. Można spotkać się z twierdzeniami, że "Wykonywanie kontrataków nie jest celowe, ponieważ ten kto wykonuje kontratak wchodzi w położenie nacierającego /odkrywa się/ i traci wszystkie korzyści jakie dawała mu obrona". Zapewne część prawdy zawiera takie twierdzenie.

Należy jednak pamiętać o tym, że właśnie kontrataki i przeciwdzierzenia ograniczają inicjatywę nacierającego i tempo jego natarcia, są też jedyną drogą do przejęcia inicjatywy i bez nich trudno mówić o wykonaniu zadania w obronie.

Doświadczenia wojenne uczą, że kontrataki odgrywały dużą rolę. Ich działanie doprowadzało często do zniszczenia nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony.

Obecnie zmieniły się warunki wykonywania kontrataków, bowiem użycie broni jądrowej pozwala szybciej osiągnąć zmianę w niekorzystnym stosunku^{się} i zwiększyć efektywność kontrataku.

Podjmując decyzję do wykonania kontrataku dowódca pułku musi zawsze uwzględnić sytuację na polu walki i na tej podstawie ocenić celowość wykonania kontrataku. Kontrataki wykonywane za wszelką cenę bez względu na warunki i okoliczności mogą przynieść więcej szkody niż korzyści.

Jakie będą więc korzystne warunki do wykonania kontrataku.

Podstawowym warunkiem wykonania kontrataku jest zachowanie zdolności bojowej drugiego rzutu.

Najkorzystniej jest wykonywać kontratak w momencie, kiedy nacierające pododdziały nieprzyjaciela zostały zatrzymane lub tempo ich natarcia zahamowane, a podchodzące z głębi najbliższe odwody zostały odcięte lub poniosły duże straty. Kontrataki wykonuje się gwałtownie na skrzydło i tyły nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony.

Pułk samodzielnie wykonuje kontratak w czasie walki o utrzymanie pierwszej pozycji oraz wówczas gdy w obronę wdarły się nieznaczne siły nieprzyjaciela, któremu zadano ^{dużo} ~~ilość~~ straty i zatrzymano w granicach pierwszej pozycji.

Z zasady pułk wykonuje kontratak wspólnie z drugim rzutem /odwodem ogólnowojskowym/ dywizji lub we współdziałaniu z innymi rzutami /odwodami ogólnowojskowymi/ pułków sąsiednich.

Przed kontratakiem dywizjon rakiet taktycznych wykonuje uderzenia jądrowe oraz prowadzi się porażenie ogniowe nieprzyjaciela w czasie wykonywania kontrataków według następujących okresów:

- ogniowe zabezpieczenie podejścia wojsk;
- ogniowe przygotowanie kontrataku;
- ogniowe wsparcie kontrataku.

Porażenie ogniowe nieprzyjaciela w czasie wykonywania kontrataków organizuje się i prowadzi zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela w natarciu. Kontratak powinien być wsparty wszystkimi posiadanymi przez dowódcę pułku środkami i wykonywany zdecydowanie bez zatrzymania, do całkowitego odtworzenia obrony lub wyjścia na określoną rubież.

Jeżeli nieprzyjaciel użyje broni jądrowej i chemicznej w sposób zmasowany lub stworzy zdecydowaną przewagę w siłach i środkach, zwłaszcza w czołgach, to kontrataków zwykle się nie wykonuje. W takich wypadkach pułk uporczywie broni przygotowanych pozycji. W tym przypadku drugi rzut pułku przechodzi do obrony drugiej pozycji na kierunku najbardziej zagrożonym w celu niedopuszczenia do przerwania się nieprzyjaciela na tyły ugrupowania obronnego pułku. Odwód przeciwpancerny i oddział zaporowy pogłębiają obronę drugiego rzutu pułku lub osłaniają jeden z kierunków możliwego rozprzestrzeniania się nieprzyjaciela w stronę skrzydeł.

ZAKOŃCZENIE

W wykładzie przedstawiono niektóre tylko, wybrane zagadnienia obrony pułku, zasygnalizowano obowiązujące w tym względzie zasady, stąd też wykład ten traktowany może być jako wprowadzenie do samodzielnego studiowania całokształtu problematyki obrony. Podane w wykładzie normy traktować jako obowiązujące.

Kierownik Zakładu DBP

płk dypl. Stefan TRETYN

WYKAZ LITERATURY

zalecanej do samodzielnego studiowania.

I. Materiały i dokumenty normatywne.

1. Regulamin Walki Wojsk Lądowych Sił Zbr. PRL cz.I.
/Dywizja-Brygada-Pułk/. Rozdział VII /Projekt/.
2. Regulamin sztabów /tymczasowy/ Nr bibl. 021111.

II. Materiały problemowe.

1. Biuletyn Informacyjny nr 1 /142/ wyd. MON nr bibl. 021190.
2. Podręcznik: Działania bojowe pułku. Wyd. ASG nr 01010.
Rozdział V.
3. Aneks do podręcznika Działania bojowe pułku. Wyd. ASG
nr bibl.01564. Rozdział V.

III. Materiały studyjne.

1. G.ŻUKOW: Wspomnienia i refleksje. wyd. MON.
Książka ta obok innych problemów zaiwera wnikliwą ocenę
działań obronnych w drugiej wojnie światowej na froncie
wschodnim. Między innymi naświetla i podaje obszerną
genezę obrony Moskwy, Leningradu, Stalingradu i Kurska.
2. Podręcznik: Rozwój taktyki Armii Radzieckiej w Wielkiej
Wojnie Narodowej 1941-1945 nr bibl. 845. Podręcznik omawia
między innymi rozwój taktyki walki obronnych. Daje analizę
możliwości bojowych związków taktycznych i oddziałów
w poszczególnych fazach wojny. Wartość pozycji wyraża się
między innymi tym, że zawiera szereg konkretnych przykła-
dów ze szczegółową ich analizą.

WYKAZ

materiałów, które mogą być wykorzystane
w wykładzie.

I. Schematy /plakaty/.

1. Struktura odcinka obrony pułku.
2. Ugrupowanie bojowe pułku.
3. System ognia pz w obronie.
4. Inżynieryjna rozbudowa odcinka obrony pułku.

II. Materiały przygotowane do wykorzystania na monitory telewizji.

Wykonano w 5 egz.

Egz. nr 1-5 - Bibl. Nauk.

Wyk. płk Tretyn tel. 50-083

Druk M.K.

Dnia 9.01.1984 r.

Nr ks masz Pf 1/KTO

X 43649

